

Initiativliste: Sådan vrister vi os fri af russisk gas

1 – Indledning og overordnede målsætninger:

Ruslands invasion af Ukraine har sat en tyk streg under hvor skrøbeligt og uholdbart det er, at Europas energiforsyning afhænger af import af russisk gas. Det er en europæisk udfordring der kræver europæiske løsninger, hvilket Kommissionen allerede har lagt sig i selen for med REPowerEU-udspillet fra 8. marts 2022.

Men det er også en dansk udfordring, der kræver at den danske regering hurtigst muligt træffer de nødvendige foranstaltninger for at minimere vores gasafhængighed og dermed sikre vores bidrag til, at Europa som helhed kan undvære russisk gas.

Vi har listet de initiativer som Wind Denmark, Dansk Solkraft og Dansk Energi opfordrer regeringen til at gennemføre her og nu. Det er tiltag der skal **reducere gasanvendelsen i de mest gasforbrugende sektorer** og en række initiativer, der skal sikre, en accelereret **produktion af grøn strøm** for at dække den øgede el-efterspørgsel, der følger når gasforbruget erstattes af elforbrug.

Listen vil ikke kunne stå alene, men vil skulle følges op af yderligere tiltag til at accelerere udbygningen af VE-produktionen og elnettet.

2 – Initiativer til reduceret gasafhængighed

Industri

- **Justering af eksisterende puljer:** Erhvervspuljen har fortsat 2,4 mia. kr. afsat til støtte af energieffektiviserende og elektrificerende projekter, men uden fuldt afløb¹. Det skal sikres at Erhvervspuljen og/eller nye puljer øremærkes til projekter, der elektrificerer nuværende naturgasprocesser². Konkret skal der sikres hurtigere svartid og lettere ansøgningsproces og virksomhederne bør kunne ansøge løbende i takt med at virksomhederne bliver klar til det. Dertil skal der åbnes op for støtte til elkedler, de steder hvor tekniske hensyn taler for det. Puljerne skal udmøntes senest 1. juni 2022 for at sikre effekt hurtigst muligt.
- **Task force målrettet store og hurtige potentialer:** De industrivirksomheder, der har højt gasforbrug og elektrificeringspotentiale bør få øget hjælp på den helt korte bane til at

¹ Siden start er der blevet ansøgt om 527 mio. kr. ud af i alt 1.025 mio. kr., og givet tilsagn til 238 mio. kr.

² I dag omhandler 35-40% elektrificeringsprojekterne fortrængning af naturgas forbrug.

fremskynde elektrificeringen. Fødevarerindustrien har f.eks. gunstige muligheder for elektrificering, og har et stort forbrug af ledningsgas. Med afsæt i erfaringerne fra Industriens Fonds projekt om *Elektrificering af fødevarerindustrien* skal der etableres en task force målrettet de virksomheder hvor der kan ske en hurtig omstilling fra gas til el. Task Forcen skal yde rådgivning til virksomhederne, facilitere hurtig myndighedsgodkendelse og kobles til ovenstående puljer, så virksomhederne møder en one-stop-shop, der kan sikre hurtig proces fra identifikation af projektforslag til gennemførelse. Task forcen skal etableres senest 1. juni 2022 fx i form af et OPP samarbejde med DI, vores organisationer samt Energistyrelsen for at sikre effekt hurtigst muligt.

- **Udfasning af fossil gas i ledningsnettet:** En gradvis indførelse af et biogasblandingskrav fra 2025 og med fuld indfasning i 2030 kan sikre at de dele af industrien, der ikke umiddelbart lader sig elektrificere kommer fri af naturgasafhængigheden. Samtidig vil det give industrien et klart beslutningsgrundlag ift. fremtidig energiforsyning og en sikkerhed for brændselsgrundlag, såfremt virksomheden investerer i gasbaserede løsninger. Den øgede efterspørgsel efter oprindelsesgarantier vil øge biogasproduktionen og reducere støttebehovet til biogas, og dermed frigøre midler til andre grønne tiltag, der kan reducere afhængighed af fossil gas.

Kontrolleret afvikling af gasfyr

- **Stop for nye gasfyr.** Der skal hurtigst muligt, og senest sommeren 2022, sættes et effektivt stop for installation af nye gasfyr, så alle husstande der står overfor at binde penge i boligopvarmning, vælger en fossilfri løsning. Løsningen skal være forenelig med EU-regler.
- **Samlet plan for afvikling af gasdistributionsnet:** Danskerne har behov for at vide hvor længe de kan regne med, at det fortsat vil være muligt at blive forsynet via gasnettet. Derfor skal der inden udgangen af 2022 laves en samlet plan for afviklingen af distributionsnettet og der skal sættes en slutdato både nationalt og for de enkelte områder. Planen giver også mulighed for at gennemføre kollektive afkoblinger af områder på tidspunkter, hvor husstandene har haft mulighed for at omstille sig til anden opvarmning, og dermed nedbringe de samlede omkostninger til afkobling.

Udbredelse af varmepumper

- **Grænsen for elvarmeafgift sænkes.** Når du varmer op med el kan du få reduceret elafgiften, men kun på det forbrug der overstiger 4.000 kWh om året. Mange husstande har dog et lavere elforbrug og de får derfor kun delvist gavn af lempelsen. Derfor bør grænsen sænkes til 2.000 kWh for at sikre, at langt flere husejere, også enlige og pensionister, som skifter til en varmepumpe får gavn af den lavere afgift.
- **Kombination af gas og luf/luft VP** skal have mulighed for på den helt korte bane at reducere deres gasanvendelse ved installation af luft til luft varmepumper, som derfor også bør omfattes af den reducerede elvarmeafgift – fx i en afgrænset årrække.
- **Hjælp til investering ved hurtig indgåelse af kontrakt om installation af varmepumpe.** Alle der indgår kontrakt om etablering af varmepumpe inden 1. januar 2023 til erstatning af olie- og naturgasfyr skal have økonomisk hjælp til at gennemføre investeringen. De eksisterende støttepuljer har været hæmmet af stop-and-go udmøntning og har været for svært tilgængelige og usikre til at husholdningerne reelt har kunne indregne støtten i deres beslutningsgrundlag. Derfor er der enten brug for at man støtter gennem en ny fradragmulighed (efter samme model som håndværkerfradraget) målrettet til varmepumpeinstallation eller at støttepuljerne øges, målrettes og omlægges så alle konverteringer garanteres støtte baseret på simple og løbende ansøgninger. For at fremskynde konverteringen skal støtten forudsætte at husstanden inden 1. januar 2023 indgår kontrakt om konvertering af naturgasfyr til varmepumpe.
- **Afkoblingspulje, der matcher 100% konvertering af gasområder:** Den eksisterende afkoblingsordning giver mulighed for at blive fritaget for afkoblingsgebyret efter først til mølle-princippet. Det skal sikres, at gebyrfritagelsen er tilgængelig for alle nuværende gaskunder, og dermed også at puljestørrelsen tilpasses en 100% konvertering fra gas til fjernvarme/varmepumper.

Fjernvarme

- **Loft over kommunal sagsbehandlingstid og etablering af en national fjernvarme-task force:** Der er stor forskel i hvor hurtigt fjernvarmeselskaber udarbejder projektforslag til fjernvarmeudvidelser og i kommunernes sagsbehandlingstider af disse projektforslag. Når fjernvarmeudrulningen lader vente på sig, øger det vores gasafhængighed og husholdningerne betaler prisen i form af usikkerhed og høje gasregninger. Husholdningerne har krav på en hurtig afklaring af, om de skal skifte til en varmepumpe nu eller om konkurrencedygtig fjernvarmen er lige om hjørnet. Derfor skal

fjernvarmeselskaberne øge tempoet og der skal sættes loft på kommunernes sagsbehandlingstider på maksimalt 6 mdr. Ligeledes skal der for at understøtte kommunerne tilbydes assistance fra Energistyrelsen via en midlertidig task force. Task forcens opgave er at sikre en hurtig proces så gaskunderne får en hurtig afklaring af deres muligheder. Samtidig skal task forcen sikre, at der ikke lempes på kravene om konkurrencedygtig pris til kunderne og positive samfundsøkonomi.

- **Stop for fossil gas i 2025:** Fjernvarmesektoren skal forpligtes til at udfase brugen af fossil gas inden udgangen af 2025 og i stedet accelerere omstilling til det mest konkurrencedygtig mix af varmepumper, elkedler, overskudsvarme, solvarme og geotermi.

Gaslager

- **Markedsbaseret fyldning af lageret:** Den igangværende krise skaber helt specielle markedsforhold, der betyder, at markedet ikke har incitament til at booke lageret. Dertil kommer at en del eksisterende lagerbookinger udløber 1 maj, og derfor skal være tømt ved udgangen af april. Det efterlader os med en situation, hvor vi med stor risiko rammer næste vinter uden at have udnyttet lagerets kapacitet. Dette kan stille danske gaskunder i en mangelsituation med uoverskuelige konsekvenser for både virksomheder og private. På den baggrund vil vi opfordre til, at Energinet i tæt koordination med markedet hurtigst muligt igangsætter tiltag for at sikre fyldning af lageret i denne helt ekstraordinære situation. Afsættet skal være en markedsbaseret tilgang og man kunne eksempelvis tænke i udbud omkring fyldningsgrader på valgte tidspunkter hen over sommer og efterår. Det kan overvejes at etablere en model hvor det sikres en risikodeling mellem stat og aktører i relation til de uforudsigelige gaspriser vi ser ind i hen over den kommende fyringssæson.

3 - Produktion af grøn strøm skal følge med efterspørgslen i Danmark og Europa

- **Producentbetaling sættes i bero:** En pipeline af VE-projekter er pt. gået i stå som følge af udsigten til producentbetaling. En kollektiv finansiering af nettilslutningsomkostninger er nødvendig for at disse projekter gennemføres. Der er derfor brug for en klar beslutning nu og her, så den nuværende stagnering af VE-projekter ophører.

- **Prioriteret sagsbehandling:** For at fremskynde godkendelser af VE-projekter er der brug for en hurtigere sagsbehandling i de kommunale planafdelinger. Dette initiativ skal ses i forlængelse af finanslovsaftalens beslutning om hjælp til "grøn myndighedsbetjening".
- **Nationalt mål for VE-udbygning på land:** Regeringen skal fastsætte et nationalt mål for minimumsudbygning af landbaseret VE efter en ambition om markant elektrificering af det danske samfund, samt efter en ambition om hjælpe vores naboer til at udfase gas fra deres elforsyning. Målet skal forpligtige kommunerne til at gennemfører planlægning i et omfang som sikrer realisering af en minimumsudbygning af vind og sol på årlig basis frem mod 2030.
- **Hurtigere klagebehandling og ny tilgang til klageprocesser:** Etablering af en task force i Nævnenes Hus skal sikre at eksisterende klager om VE løses omgående og det skal sikres at sager ikke hjemvises til langstrakt fornyet behandling, men at de i stedet løses uden at hele processen skal starte forfra. Derudover er det akutte behov for accelereret VE-udbygning anledning til at revurdere om Danmark, ligesom det er tilfældet i Tyskland, skal overveje at fokusere klageadgangen ift. miljø- og naturforhold i forbindelse med klimarelaterede infrastrukturprojekter..
- **Sikring af nok kvalificeret arbejdskraft til fremtidssikret elnet:** Elnetselskaberne og andre dele af energibranchen er i stigende grad udfordret af mangel på kvalificeret arbejdskraft. Det drejer sig bl.a. om stærkstrømsingeniører, maskinmestre, projektledere/el-installatører, elektrikere og forsyningsoperatører. Vi foreslår på den baggrund en kortlægning af arbejdskraftsbehov, udarbejdelse af plan for sikring af den relevante arbejdskraft, oprettelse af operatøruddannelser i Region Syddanmark og øst for Storebælt og involvering af energisektoren i hhv. udformningen og ledelsen af klimaerhvervsskolerne
- **Fremrykkede tidsplaner for statslige udbud af ny havvind:** Regeringen skal sikre en accelereret udbygning med havvind ved at fremrykke tidsplaner for de statslige udbud mest muligt.
- **Ny model for havvind:** Regeringen skal sikre at det i de statslige udbud overlades til vindmølleopstiller at foretage en økonomisk optimering af størrelsesforholdet mellem hhv. vindmøllepark og nettilslutning så mængden af grøn energi pr udbudt placering ikke unødigt begrænses af politisk fastsatte størrelsesbegrænsninger. Derudover skal regeringen lade de statslige udbud suppleres af muliggørelse af et markedsinitieret og markedsdrevet udbygningstempo på en del af havarealer hvor der ikke er aktuelle planer om statslige udbud.